

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по: област на висше образование Социални, стопански и правни науки, професионално направление: Науки за земята – 4.4 (география на населението и селищата)

Автор на дисертационния труд: *ПЕТКО ИВАЙЛОВ ПЕТКОВ*

Докторант на редовна подготовка към катедра „Регионално развитие“ при СУ „Климент Охридски“ гр. София.

Тема на дисертационния труд: ТЕНДЕНЦИИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОБЩИНИТЕ В БЪЛГАРИЯ - ПОДХОДИ И РАВНИЩА

Разработил: проф. д-р Стела Атанасова Годорова, АУ – Пловдив

област на висше образование Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: Администрация и управление, Научна специалност: Народно стопанство, определена за член на научното жури със заповед № РД 38-422/ 19.07.2019 год. на Ректора на СУ.

1. Актуалност на проблема.

В далечното минало, когато възниква и се формира човешкия род, отношенията на самоуправление са естествено състояние на обществото. Под действието на обективните закони на историята самоуправляващата се родова общност замира и отстъпва място на управлението. По-късно обществото отново се връща към принципите на самоуправлението. В модерната държава силното и функциониращо местно самоуправление, с присъщите си характеристики, разкрива демократичния облик на политическата система.

Осигуряването на ефективно управление на регионалните общности, в условията на засилваща се глобализация, отворен пазар и активни икономически и политически връзки между отделните страни, остава един от основните постулати на тези тенденции в развитието на света, изтъква докторантът. Местното самоуправление се превръща във важен стратегически приоритет. То е сред основните аргументи за създаването и прилагането на голям брой политики в областта на управлението на регионалното развитие.

Именно тази обществена значимост на посочените проблеми са в основата на актуалността на темата на дисертационния труд. Актуалността на темата за местното

управление се обуславя от необходимостта в модерната държава да се изградят ефективни нива на държавно управление.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основната теза, която се поддържа в дисертационния труд е, че съществуващата система за местно управление в България има необходимост от подобряване, с оглед реализацията на по-целенасочени политики за регионално развитие, както и ефективното изразходване на средствата от ЕС свързани с развитието на общините в България.

Основната цел на дисертационния труд е да изследва динамиката и ефекта от тенденциите в управлението на общините в България чрез концепции, подходи и равнища за обосноваване на необходимостта от преодоляване на дефицитите на публичното управление чрез снимка на протичащите процеси в община Червен бряг.

С оглед постигането на посочената цел, докторантът си поставя и решава следните по-важни задачи:

1. Рамкирани са подходите към регионалното развитие и местното самоуправление чрез теоретичен анализ на развитието на формите и моделите на местното самоуправление в страните от Европейския съюз и България.
2. Изследвани са основните теоретични въпроси, свързани с административно-териториалните реформи и влиянието им върху социалните промени в България, както и теоретични модели за измерване на системите за управление на общините.
3. Обоснован е и адаптиран методически апарат за оценка и анализ на системата за управление на общините в България чрез анализ на органите за местно самоуправление и ефективното управление на публичните финанси в общините.
4. Направен е анализ и оценка на функционалността на местното управление в община Червен бряг и на мениджърските решения за управление и усъвършенстване на качеството на организация и обслужване.
5. Определени са насоките за повишаване ефективността на управлението на общините с налагане на „новото публично управление“, „нов публичен мениджмънт“ и повишаване на административната ефективност в Община Червен бряг.

Обект на труда е местното управление на ниво община в България. Предмет на изследването е съществуващата система за управление и контрол и възможностите ѝ за подобряване качеството на контролните дейности в общините на България, както и ролята им за постигане целите на публичното управление. Извеждането на обекта и

предмета на изследване дават необходимата предпоставка за постигане на поставената от докторанта цел.

Основната изследователска теза в дисертационния труд е, че чрез изследване на приложимостта на иновативни подходи в местното самоуправление е възможно да се открият мерки за усъвършенстване на дейността на общините. Тази теза се съпътства от две хипотези:

Хипотеза 1: Проблемите (финансови, административни, инфраструктурни, управленски и др.), стоящи пред общините в България произтичат както от външната среда, в която функционират, така и от организационните и управленските им характеристики.

Проверката на горе посочената хипотезата показва, че е налице статистически значима връзка между организационната форма и проблемите, които имат общините и участниците в регионалната икономика.

Хипотеза 2: Степента на развитие на общините и ефективността от предоставяните от тях услуги зависи от техния натрупан опит и подобрен капацитет, както и наложените изисквания за управление на финансовите средства от ЕС.

За потвърждаване или отхвърляне на тази хипотеза се поставя въпросът, дали има съществена разлика в степента на изпълнение на наложените изисквания при различните организационни форми. В този аспект се търси връзка между осъществените инвестиции, използваните кредити, реализираната продукция и натрупания опит. Това, което се проверява е увеличава ли се нивото на предоставени средства и променя ли се организационната структура на общините в посока по-добра ефективност.

Хипотезите, съпътстващи основната теза са правилно формулирани и чрез проверката им съдействат за даване отговор на поставените въпроси.

В дисертационния труд е приложен специфичен изследователски подход. За постигането на поставените изследователски задачи са използвани системния, интегрирания и холистичния подход, традиционните методи като сравнителния и историческия анализ, индукция и дедукция, статистически методи за оценка и анализ на информацията, метода на групировките, наблюдението, анкетата и интервюто.

Методологическата рамка почива на пространствения подход на три нива – макрониво, мезониво и микрониво. Методите, които се прилагат в дисертационния труд са правилно подбрани и приложени като са съобразени с комплексния характер на предмета и обекта на изследване.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е изложен в увод, три глави и заключение, разположени на 190 страници, библиография и приложение. Работата е добре онагледана като за целта докторантът използва съответните таблици, фигури и карти.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Основните информационни източници, които са използвани при разработването на труда, са българска и чуждоезична научна литература, нормативни актове на българското и европейското законодателство, стратегически и програмни документи, интернет адреси със специализирана информация от национални и международни институции. Основни източници на данните, използвани за емпиричните анализи, са информационната система ИСУН 2020, статистически данни, както и стратегически и нормативни документи.

В първа глава са разгледани: развитието на формите и моделите на местно самоуправление в страните от Европейския съюз – представени са аналитичните рамки на част от моделите на местно самоуправление; формирането и структурирането на местното самоуправление и местната администрация в България; принципи и характер на административно-териториалните реформи и влиянието им върху социалните промени в България. в тази част от изследването се акцентира върху нивото на реформи, както и теоретични модели за измерване на системите за управление на общините.

Докторантът прави редица изводи от първа глава, а именно, че местното управление е важна част от публичното управление и респективно влияе върху националната сигурност. Създаването на добри условия за бизнес е в основата на прогреса на всяка държава. Осигуряването на силно местно управление е пряко свързано с човешкия фактор. Въпреки бързото развитие на техниката и технологиите, все още главен участник в икономическите процеси е човекът.

Във втора глава са направени оценка и анализ на системата за управление на общините в България. Разгледани са същността и особеностите на органите за местно самоуправление в България, направена е оценка и анализ на ефективното управление на публичните финанси в общините, както и на функционалността на местното управление в

община Червен бряг. Анализирани и оценени са ролята на мениджърските решения за управление и усъвършенстване на качеството на организация и на обслужване в община Червен бряг. В тази глава е използван SWOT анализът, чрез който са анализирани силните и слабите страни на местното управление, както и възможностите и заплахите, които могат да възникнат под влиянието на обкръжаващата среда. В голяма степен изводите са резултат на позоваването на експертни оценки.

В трета глава докторантът очертава основните насоки за повишаване ефективността на управлението на община Червен бряг чрез реализацията на устойчиви регионални политики. Тези насоки той вижда в следните направления: необходимост от адаптиране на местната власт към инситуционално обслужване и подобряване на бизнес средата и услугите; моделиране на местното икономическо развитие чрез прилагането на интегрирания план за възстановяване и развитие на община Червен бряг; подобряване на местното самоуправление и регионалното развитие чрез сдружаването на бизнеса и местната власт, както и структуриране на местни инициативни групи и сдружения; подобряване на административната ефективност в Община Червен бряг чрез изграждането на зелена система и устойчива екологична политика.

Представеният дисертационен труд отразява обективно резултатите от проведените научни изследвания и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични познания и способност за извеждане на самостоятелно научно изследване.

5. Приноси на дисертационния труд.

Приносите на кандидата се състоят главно в обогатяване на съществуващи знания и приложение на научни постижения в практиката. Те могат да се обобщят в следните направления:

1. Направен е теоретичен обзор на подходите и равнищата на местното управление и е обогатен понятийния апарат при извеждане на пространствени и териториални закономерности в развитието на селищата и тяхното управление. Използвана е релацията територия-население-местно управление като теоретичен подход за извеждане на проблемите на географията на населението и селищата.

2. Направена е оценка и анализ на регионалното развитие на общините на базата на систематизиране процесите и дейностите при тяхното управление чрез реализацията на проектите в местното управление, налагащи нов компетентностен подход за усъвършенстване на интегрирания подход на управление на общините.

3. Изследвани, обобщени и синхронизирани с българските условия са добрите практики в местното управление, както и процеса, свързан с натрупване на капацитет на общинското управление, дефиниране на подходи за интегрирано управление на общините в България и усвояване на средствата от европейските фондове.

4. Предложен е пространствен подход при реализацията на мерките и дейностите за оптимизиране на местното управление на ниво общини. Това е направено в тясна връзка с оптимизиране функционалността на местното управление и приложението на програмния подход за насърчаване и развитие на бизнеса свързан с модернизиране на регионалната инфраструктура и жизнената среда.

6. Публикувани статии и цитирания.

Докторантът има общо 4 самостоятелни публикации, свързани с темата на докторската работа.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни подходи и методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Климент Охридски“ за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди присъди на **Петко Ивайлов Петков** образователната и научна степен **“доктор“** в професионално направление: **Науки за земята – 4.4 (география на населението и селищата)**.

Дата: 03.09.2019 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО: .....
(проф. д-р С. Тодорова)